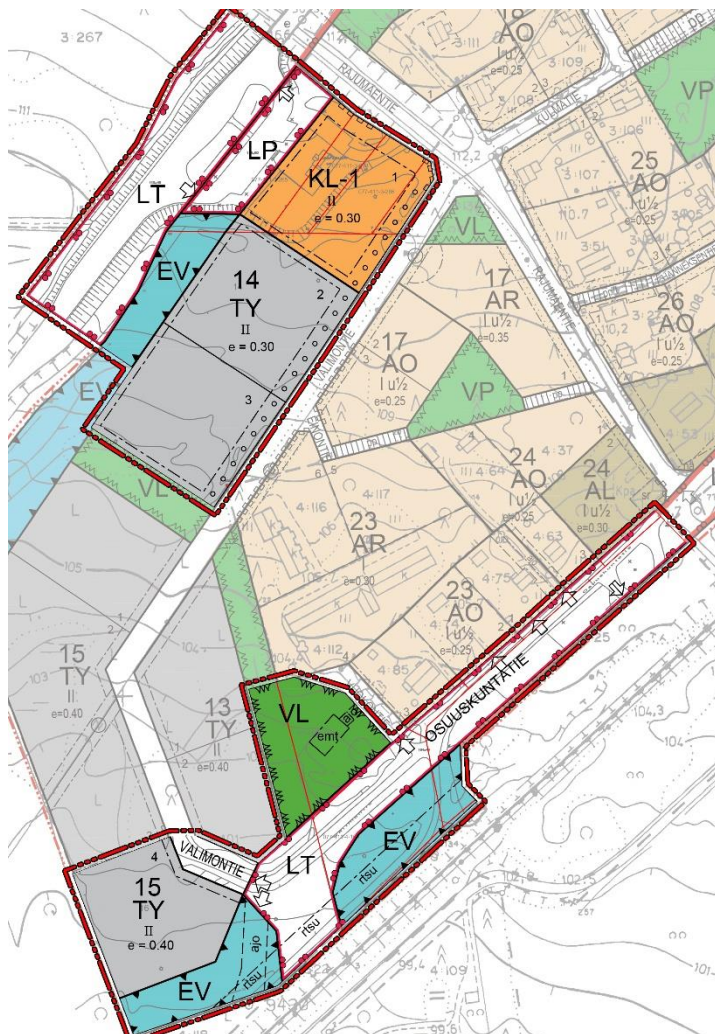

Hankasalmi

Kuva 1: Nähtävillä ollut luonnos

Niemisjärven asemakaavan muutos Vuokonmaan alueella

KAAVALUONNOKSEN PALAUTE JA VASTINEET

21.4.2026

FCG ●

1 VALMISTELUVAIHEEN KUULEMINEN

Valmisteluvaiheen kuuleminen (kaavaluonnos nähtävillä ja lausuntopyynnöt) **26.2.–12.3.2026**.

Elinvoimakeskukselle ja Väylävirastolle myönnettiin pyynnöstä jatkoaikaa lausunnon antamiseen **20.3.2026** asti.

Palautteena saatiin 6 lausuntoa. Mielenpitoja ei jätetty.

Lausunnot on toistettu pääosin sanataarkasti.

Vastineteksti on esitetty vihreällä pohjalla kehystettynä.

Palaute

1	Valmisteluvaiheen kuuleminen	2
2	Lausunnot.....	3
2.1	Keski-Suomen museo 5.3.2026.....	3
2.2	Lupa- ja valvontavirasto 11.3.2026	4
2.3	Keski-Suomen pelastuslaitos 9.3.2026.....	8
2.4	Keski-Suomen liitto 10.3.2026	8
2.5	Elinvoimakeskus 19.3.2026.....	8
2.6	Väylävirasto 20.3.2026	11
3	Mielenpitoja.....	12
4	Yhteenveto	12

2 LAUSUNNOT

2.1 Keski-Suomen museo 5.3.2026

Keski-Suomen museolle on tullut lausuntopyyntö Hankasalmen kunnalta Niemisjärven asemakaavan muutosluonnokseen liittyen. Kaavamutoksen keskeisenä tavoitteena on saattaa alueen asemakaava ja Väyläviraston ratasuunnitelma (Jyväskylä-Pieksämäki-rataosuuden perusparannus) vastaamaan toisiaan, niin että kaava mahdollistaa ratasuunnitelman hyväksymisen. Lisäksi kaavamuutoksella mahdollistetaan paikallisen yritystoiminnan kehittäminen ja laajentaminen. Kaavahankkeessa tarkastellaan kahta aluetta: Street food - ravintola "Grill Roomin" alue ja Osuuskuntatien alue, kaikkiaan n. 4 ha. Grill Roomin rakennuspaikalla kaavamuutoksella tarkastellaan liikennealueen laajuutta sekä kohteen asemakaavan käyttötarkoituksimerkintää. Osuuskuntatien alueella pää-tavoitteena on tarkistaa liikennealueiden rajauksia ja tarpeita liittyen radan perusparantamiseen ja tasoristeyksen poistoon. Lisäksi tarkastellaan telemaston sijoittamista alueelle.

Keski-Suomen museo on lausunut hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 20.8.2025 ja todennut, että hankkeessa ei ole tarvetta arkeologiselle inventoinnille, mutta kaava-aineistossa tulee tarkastaa ajantasainen tieto muinaisjäännöksistä alueella tai sen läheisyydessä muinaisjäännösrekisteristä ja nimetä suunnittelualueita lähin muinaisjäännöskohde, jotta hankkeen vaikutukset arkeologisen kulttuuriperinnön osalta voidaan arvioida. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta ei ollut huomautettavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaavaluonnoksen aineistoissa ei ole käsitelty arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyviä asioita riittäväällä tavalla. Sivulla 34 todetaan että kaavamuutoksella ei ole vaikutuksia muinaismuistoihin, mutta vaikutus on arvioitu ilman että asiaa käsiteltäisiin muualla aineistoissa ja ilman taustaselvityksiä. Keski-Suomen museo kehottaa täydentämään aineistoa tältä osin siten kuin osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annetussa lausunnossa kehoitettiin. Nykytilan kuvaukseen on lisättävä tieto siitä, onko alueella muinaisjäännöksiä ja mikä on lähin muinaisjäännöskohde, ja vaikutustenarvioinnin tulee perustua johonkin selvitykseen ja tietoon nykytilanteesta. Suunnittelualueita lähin arkeologinen kohde on kiinteä muinaisjäännös Janhola (77010007), asuinpaikkakohde, jossa on ollut sekä kivikauden että historiallisen ajan asutusta. Etäisyys suunnittelualueeseen on noin 600 metriä.

Lisäksi aineistossa tulee viitata arkeologisen kulttuuriperinnön osalta taustaselvitykseen tai muuhun perusteluun, tässä tapauksessa voi viitata em. museon lausuntoon, jossa todettiin:

"Keski-Suomen museo arvioi, että suunnittelualueille ei ole tarpeen teettää arkeologista inventointia, koska se 1 ha ala suunnittelualueesta, joka on metsäistä, rajautuu rataan ja tiehen ja maasto on niiden rakentamisen yhteydessä tullut muokatuksi niiden lähiympäristöstä. Suunnittelualueen lounaisosan kookkaampi metsäalue ei vaikuta vanhojen karttojen tai Lidar-aineiston perusteella arkeologisesti potentiaaliselta, koska kivikauden asutus on keskittynyt rantojen tuntumaan ja pitäjänkartassa alue on vesistöä ja kaskimaata."

Keski-Suomen museolla ei ole muuta huomautettavaa kaava-aineistoihin arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennetun kulttuuriympäristön osalta asemakaavan muutoksella ei ole erityisiä huomioon otettavia asioita, kaava-alueelle ei sijoitu paikallisesti, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Asemakaavan muutos ei heikennä alueen olemassa olevaa, kaavan ulkopuolelle jäävän rakennetun kulttuuriympäristön arvoja tai ominaispiirteitä niitä heikentävällä tavalla. Keski-Suomen museolla ei ole huomautettavaa asemakaavan muutosluonnokseen rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Vastine: Kaavaselostusta on täydennetty tiedoilla lähimmistä muinaisjäännöksistä.

2.2 Lupa- ja valvontavirasto 11.3.2026

Hankasalmi on pyytänyt Lupa- ja valvontavirastolta lausuntoa Niemisjärven asemakaavan muutoksesta valmisteluaineiston osalta 12.3.2026 mennessä. Kaavan tavoitteena on tarkistaa liikennealueiden rajauksia liittyen radan perusparantamiseen ja tasoristeyksen poistoon. Lisäksi tavoitteena on mahdollistaa telemaston sijoittaminen alueelle. Valtatie 9:n varrella olevan ravintolan on tavoitteena muuttaa käyttötarkoituksimerkintä vastaamaan nykyistä toimintaa ja tarkastella liikennealueen laajuutta.

Vuokonmaan alue on Hankasalmen Niemisjärven taajaman lounaisosaa. Muutoskohteena on kaksi erillistä aluetta, joiden yhteispinta-ala on noin 4 hehtaaria. Alueet sijoittuvat valtatie 9:n ja rautatien väliselle vyöhykkeelle. Muutosalue, jossa sijaitsee ravintola käsittää ravintolan tontin ja sen välittömän ympäristön. Osuuskuntatien alue sijaitsee rautatien varrella ja rajautuu luoteisosastaan ole-massa olevaan pientaloasutukseen. Alueen lounaisosa on tällä hetkellä pääosin rakentamatonta metsäaluetta. Alueen läheisyydessä on historiallista kerrostumaa, kuten Niemisjärven entisen aseman rakennuksia (maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä). Tämä on kaavaselostuksessa hyvin kuvattu.

1 Ohjaava kaava ja sen huomioiminen

Alueella ei ole ohjaavaa yleiskaavaa. Maakuntakaavassa suunnittelualue on valtatie ja rautatien välissä biotalouteen tukeutuvaa aluetta. Eteläpuolella on Natura- ja luonnonsuojelualueita. Maakuntakaavassa on myös merkinnät Kulttuuriympäristön vetovoima-alueesta ja valta-/rautatien kehittämiseksi.

2 Yhdyskuntarakenne ja liikenne

Kaavaratkaisuun tulisi lisätä polkupyöräpysäköintiä koskevat määräykset. Ravintola sijaitsee liikenteellisesti haasteellisessa paikassa ja on erityisen tärkeää, että suunnittelu tehdään tiiviissä yhteistyössä Keski-Suomen elinvoimakeskusten kanssa.

Vastine: Kaavaan on lisätty polkupyöräpysäköintiä koskevat määräykset.

3 Luonnonsuojelu

Suunnittelualueen luonnonympäristöä on kartoitettu kasvillisuuden ja luontotyyppien sekä luontodirektiivin liitteen IV (a) lajin liito-oravan osalta. Selvityksen perusteella suunnittelualueella ei ole huomioitavia luonnonarvoja tai juurikaan lajille soveltuvia elinympäristöjä.

Kaavaselostuksessa on huomioitu ratasuunnitelmaa varten laadittu Natura-arvioinnin tarveharkinta (Finnmap Infra 25.3.2025) ratasuunnitelman mukaisten toimenpiteiden vaikutuksista Natura 2000-alueeseen Pieni-Kaihlainen (FI0900038, SAC/SPA). Tarveharkinnan johtopäätöksenä on todettu, ettei luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukainen Natura-arviointi ole tarpeen ratasuunnitelman mukaisille toimenpiteille. Keski-Suomen ELY-keskus on antamassaan lausunnossa 25.4.2025 (KESELY/894/2025) pitänyt Natura-arvioinnin tarveharkinnan johtopäätöstä perusteltuna. Lausunnossa esiin nostetut jatkosuunnittelussa huomioitavat tarkentamistarpeet koskevat käsillä olevan kaavaratkaisun ulkopuolelle suunniteltua ylijäämämaiden sijoittelualuetta ja laskeutusallasta.

Kaavaselostuksessa on tunnistettu tarve mm. hulevesien hallinnalle suunnittelualueen sijoituksessa em. Natura-alueen läheisyyteen. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että kaavatyössä tulee ratasuunnitelmaan liittyvien rakentamistöiden aiheuttamien vaikutusten ohella tunnistaa ja arvioida kaavaratkaisun pintavesivaikutukset Natura-alueen valuma-alueelle osoitettavien toimintojen osalta, ja arvioida annettujen kaavamääräysten riittävyys Pieni-Kaihlaisen Natura-alueen osalta.

Vastine: Lausunnossa esitetty tarve pintavesivaikutusten tarkentamiselle on huomioitu kaavatyössä. Kaavamääräystä on täsmennetty ja tiukennettu hulevesien hallinnan osalta siten, että tonttikohtainen viivytyks, imeytys ja esikäsittely ovat velvoittavia.

Kaavamuutos- ja ratamuutosalueiden hulevedet johdetaan samaan purkusuuntaan. Vaikutukset ovat yhteisvaikutuksia, joissa kaavamuutosalueen korttelialueiden osuus kokonaiskuormituksesta on, täydennetty kaavamääräys huomioon ottaen, vähäinen.

Ratasuunnitelman yhteydessä laaditussa Natura-tarveharkinnassa on varauduttu laskeutusaltaan toteuttamiseen ennen Natura-alueita. Kyseinen ratkaisu toimii alueellisena hulevesien hallintarakenteena, johon myös kaavamuutosalueen korttelialueiden hulevedet voidaan johtaa esikäsittelyinä ja viivytettyinä.

Tonttikohtainen hallinta (kaavamääräys) ja alueellinen viivytyks- ja käsittelyratkaisu (ratahankkeen yhteydessä) muodostavat riittävän suojarakenteen, jolla ehkäistään kiintoaine- ja ravinnekuormituksen liiallinen kohdistuminen Natura-alueelle.

4 Pinta- ja hulevedet

Alueella olennaisinta on pintavesien osalta hulevesien käsittely, jotta ne eivät heikennä alapuolisen Pieni-Kaihlaseen tilaa. (Lisäksi luonnonsuojelun osalta samalla alueella Natura-alue.) Kaava-alueen ulkopuolelle on tarkoitus toteuttaa hulevesien käsittelyratkaisu.

Vedet johdetaan laskeutusaltaan kautta Pieni-Kaihlaseen -järveen, jossa on Natura-alue. Laskuojaan tehtävän laskeutusaltaan tarkoitus on vähentää veden kiintoainesta ja siihen sitoutuneita ravinteita. Kovalan tasoristeyksessä alikulkusillan kuivatusvedet johdetaan noin 200 metrin matkalla radan eteläistä sivujojaa pitkin laskuojaan, joka johtaa Niemisjärveen. Kielovuoren alikulku kuivatetaan, pumpaamosta vedet johdetaan ojien kautta nykytilanteen mukaisesti Pieni-Virmakseen ja edelleen Iso-Virmakseen.

Raitapuron tasoristeyksen kohdalla sivujojen vedet kerääntyvät Haarajokeen ja siitä edelleen Iso-Virmakseen. Sauvamäen tasoristeyksen läheisyydessä sivuoja laskee länsipuolelta pohjoiseen ja itäpuolelta Varmasenpuroon.

Vaikutusvesistöistä Pieni-Kaihlaseen, Niemisjärvi, Pieni- ja Iso-Virmas ovat vesienhoidossa luokiteltuja pintavesimuodostumia, joiden ekologinen tila ei saa heikentyä eikä hyvän tilan saavuttaminen vuoteen 2027 mennessä saa vaarantua, mikä tulee huomioida hulevesien käsittelyssä (eli hulevesiä tulisi pyrkiä puhdistamaan soveltuvin rakentein). Pieni-Kaihlaseen ekologinen tila on hyvä, mutta sen on arvioitu olevan riskissä heikentyä ilman toimenpiteitä. Merkittävin kuormittaja on maatalous.

Niemisjärven ekologinen tila on erinomainen, mutta sen on arvioitu olevan riskissä heikentyä ilman toimenpiteitä. Merkittävin kuormittaja on maatalous. Pieni-Virmakseen ekologinen tila on hyvä. Iso-Virmas on hyvässä ekologisessa tilassa, mutta sen on arvioitu olevan riskissä heikentyä ilman toimenpiteitä. Iso-Virmakseen tilaa heikentäväksi merkittäviksi tekijöiksi on arvioitu maatalous ja sisäinen kuormitus.

Aineistosta ei ilmene miten paljon Pieni-Kaihlaseen johdettava vesimäärä mahdollisesti lisääntyy pohjaveden pumppauksen johdosta, ja onko tämä huomioitu vesiensuojelurakenteiden mitoituksessa. Jatkosuunnittelussa tulisi varmistua, että vesiensuojelurakenteet ovat riittävät ja mikäli mahdollista, harkita niiden täydentämistä esimerkiksi pintavalutuskentällä sekä huomioida mahdolliset onnettomuustilanteet.

Aineistosta ei ilmene millaisia pohjavesimääriä työn aikana tai sen jälkeen joudutaan pumppaamaan. Tältä osin tulee huomioida, että vesilain mukaan pohjaveden ottamisesta tulee ilmoittaa

valtion valvontaviranomaiselle, jos otettava määrä on yli 100 kuutiometriä vuorokaudessa ja otaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa.

Vastine: Radan alituksen (alikulkuksillan) yhteydessä vettä pumpataan, mutta kyse ei ole laajamittaisesta pohjaveden alentamisesta. Natura tarvearvion mukaan alikulkuun rakennetaan pumppaamo, jolla poistetaan alikulkuun kertyvät vedet (läpäisevästä maaperästä ja sade-/valumavesistä). Pumpattava vesimäärä on arvioitu hyvin pieneksi, noin 6 m³ vuorokaudessa. Pumpattava vesi johdetaan laskuojaan ja edelleen laskeutusaltaan kautta, ennen Natura-alueelle laskevaa ojaa. Arvioinnin mukaan vesimäärät eivät merkittävästi muutu nykytilanteeseen nähden, eikä vaikutuksia pohjaveden tasoon tai Natura-alueen hydrologiaan katsota aiheutuvan.

Kielovuoren alikulku, Sauvamäen tasoristeys, Pieni-Virmanen, Iso-Virmanen ja Varpasenpuro eivät liity asiaan.

5 Maaperän suojelu

Kaavan valmisteluaineistosta ei käy ilmi, että mahdollisesti ympäristöä pilaavat toiminnot ja pilaantuneet maat olisi selvitetty asemakaavan suunnittelualueelta.

Kaava-alueilla ei sijaitse Maaperän tilan tietojärjestelmän (MATTI) kohteita. Kuitenkin eteläiseltä suunnittelualueelta noin 350 metriä itään sijaitsee Niemisjärven vanha saha-alue (MATTI-kohde 100310335), missä on vuoden 2025 aikana tehty osittaisia maaperän puhdistustöitä. Todettu maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustyöt ulottuivat myös sahan puutavaran varastoalueelle, kiinteistölle 77-411-11-2/1 (entinen 77-411-11-1). Kiinteistölle 77-411-11-2 on tietojärjestelmässä merkittynä toimenpidetarve, jonka mukaisesti maarakentamisessa tai maankäytön muutoksissa tulee olla yhteydessä valvontaviranomaiseen. Vanhasta vuoden 1951 ja 1952 ilmakuviosta voidaan havaita, että myös eteläisen kaava-alueen kiinteistöllä 77-411-11-2/2 on harjoitettu vastaavan kaltaista puutavaran varastointia. Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole, mihin toimintaan liittyen varastointia tehty.

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan em. toiminnan osalta alueen toimintahistoria sekä pilaantuneiden maiden selvittäminen tulisi tehdä kaava-alueelle. Selvittämisellä varmistetaan etukäteen, aiheuttaako mahdollinen alueen pilaantuneisuus rajoitteita maankäytölle. Mikäli selvitysten perusteella todetaan, että kaava-alueelle sijoittuu pilaantuneita maa-alueita, ne tulee osoittaa asianmukaisesti kaavaan pilaantunut maa (pima) merkinnällä ja tarvittavin kaavamääräyksin.

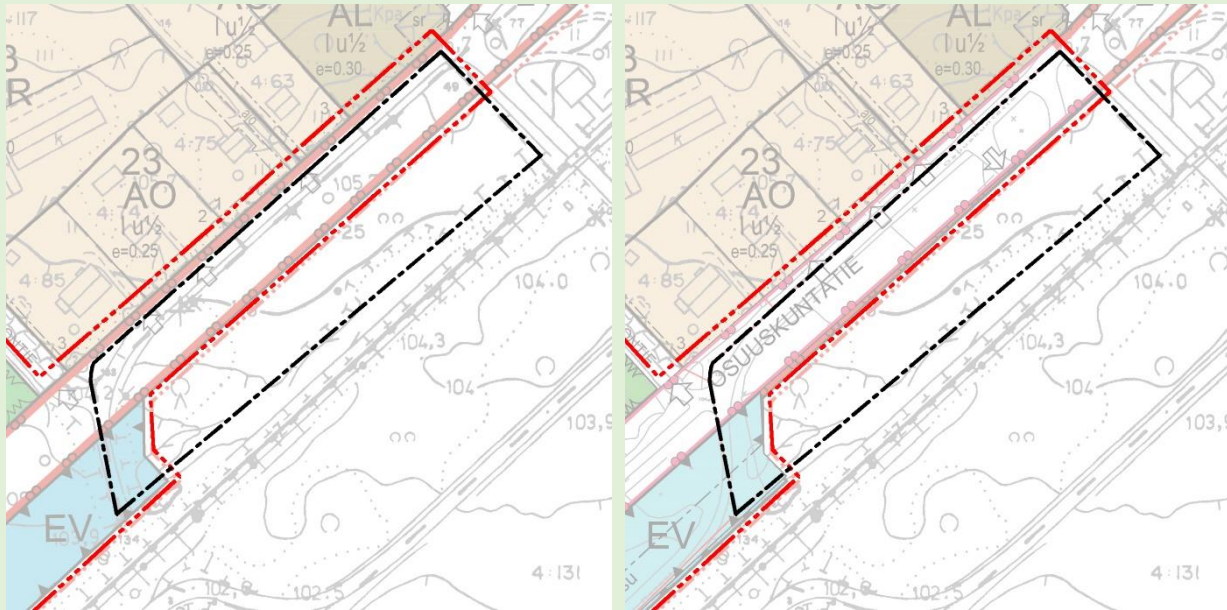
Vastine: Kaava ei osoita kiinteistölle 77-411-11-2/2 rakentamistoimenpiteitä tai muutoksia nykyiseen tilanteeseen. Maaperään pilaantuneisuutta ei ole välttämätöntä selvittää tässä vaiheessa. Kiinteistö 77-411-11-2/2 rajataan kaavakartalle ja sen yhteyteen lisätään merkintä sekä määräys:

*”**pm-1.** Mahdollisesti pilaantunut maa-alue. Alueella on harjoitettu toimintaa, jonka seurauksena maaperä on saattanut pilaantua. Ennen alueen olevan maankäytön muutosta on maaperän pilaantuneisuus selvitettävä ja tarvittaessa maaperä kunnostettava viranomaisen hyväksymällä tavalla. Maaperän tilan tietojärjestelmässä (MATTI) kohteelle on merkitty toimenpidetarve.”*

Osuuskuntatien ja maantie 6183:n hallinnollista luokitusta sekä ratasuunnitelman mukaisen ratkaisun yhteensovittamista on käsitelty kunnan, Väyläviraston ja Keski-Suomen elinvoimakeskuksen kanssa 23.3.2026 pidetyssä neuvottelussa. Asian on todettu vaativan vielä tarkentavaa viranomaistyötä ennen lopullista ratkaisua.

Osuuskuntatien alueen kaavallinen ratkaisu ja liikennejärjestelyt pidetään odottavassa tilassa Väylävirastolta saatavaa tarkempaa ohjausta varten.

Kaavaehdotusta tarkistetaan viranomaisyhteistyön etenemisen jälkeen siten, että lopputulos on yhteensopiva sekä ratasuunnitelman että hallinnollisten päätösten kanssa.

Kuva 2: Vasemmalla voimassa oleva asemakaava, oikealla kaavaluonnos. Kiinteistön 77-411-11-2/2 kaava-alueelle ulottuva osa on rajattu kuviin mustalla pistekatkoviivalla.

Kaava-asiakirjat

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tulee päivittää Keski-Suomen ELY-keskuksen osalta Lupa- ja valvontavirasto ja Keski-Suomen elinvoimakeskukseksi.

Vastine:

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivitetty.

Kaavaselostuksessa mainitaan, että kaavaratkaisu ei vielä noudata tietomallimuotoista esitystapaa ja ratkaisua on perusteltu kaavan vireilletulon ajankohdalla. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin suosittelee, että uuteen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään siirryttäisiin mahdollisimman pian, vaikkakin kunta voi tehdä kaavat vanhaan tapaan vuoden 2028 loppuun asti.

Kaavamerkinnoissä olisi hyvä käyttää Ympäristöministeriön asetus maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaavamääräysten esitystapaa (311/2024).

Liikennejärjestelmän ja maanteiden osalta lausunnonantaja on Keski-Suomen elinvoimakeskus.

Vastine:

Asetuksen 311/2024 mukainen esitystapa on päivittynyt. Alkuperäistä ympäristöministeriön asetusta (311/2024) muutettiin asetuksella 393/2025, joka uudisti asetuksen keskeiset osat ja kaikki sen liitteet. Uusi asetus tuli voimaan 1. heinäkuuta 2025.

Lupa- ja valvontaviraston esittämä huomio on sinänsä perusteltu. Kaavatyössä on kuitenkin tässä vaiheessa katsottu tarkoituksenmukaiseksi noudattaa vielä Ympäristöministeriön vuoden 2003 kaavamerkintäohjetta kaavakartan esitystavassa.

Ratkaisu perustuu siihen, että voimassa olevan sääntelyn mukaan vanhaa esitystapaa voidaan edelleen soveltaa siirtymäaikana. Lisäksi kaava ei ole laadittu tietomallimuotoisena, jolloin uuden asetuksen (311/2024, muut. 393/2025) mukaisen esitystavan osittainen soveltaminen voisi johtaa

epäyhtenäiseen lopputulokseen ilman, että saavutettaisiin tietomallipohjaisen kaavoituksen keskeisiä hyötyjä.

Tavoitteena on varmistaa kaavakartan selkeys, tulkittavuus ja johdonmukaisuus koko kaavassa.

Osuuskuntatien ja maantie 6183:n hallinnollista luokitusta sekä ratasuunnitelman mukaisen ratkaisun yhteensovittamista on käsitelty kunnan, Väyläviraston ja Keski-Suomen elinvoimakeskuksen kanssa 23.3.2026 pidetyssä neuvottelussa. Asian on todettu vaativan vielä tarkentavaa viranomaistyötä ennen lopullista ratkaisua.

Osuuskuntatien alueen kaavallinen ratkaisu ja liikennejärjestelyt pidetään odottavassa tilassa Väylävirastolta saatavaa tarkempaa ohjausta varten.

Kaavaehdotusta tarkistetaan viranomaisyhteistyön etenemisen jälkeen siten, että lopputulos on yhteensopiva sekä ratasuunnitelman että hallinnollisten päätösten kanssa.

2.3 Keski-Suomen pelastuslaitos 9.3.2026

Pelastusviranomaisella ei ole lausuttavaa kaavamuutoksiin.

Vastine: Kirjataan tiedoksi.

2.4 Keski-Suomen liitto 10.3.2026

Hankasalmen kunta on pyytänyt Keski-Suomen liiton lausuntoa Niemisjärven asemakaavan muutoksesta Vuokonmaan alueella. Kaavaluonnos sisältää muutosalueen Grill Roomin ympäristöstä valtatie 9 yhteydessä sekä Osuuskuntatien lähialueineen Jyväskylä-Pieksämäkiradan yhteydessä. Suunnittelualueen pinta-ala on yhteensä noin 4 ha.

Kaavaprosessin keskeisenä tavoitteena on saattaa asemakaava ja Jyväskylä-Pieksämäki radan parantamista koskeva ratasuunnitelma vastaamaan toisiaan sekä mahdollistaa paikallisen yritystoiminnan kehittäminen ja laajentaminen. Kaavaluonnoksessa esitetään liikerakennuksille rakennusoikeutta noin 1800 kem². Lisäksi on tarkasteltu telemaston sijoittamista alueelle.

Suunnittelualueella ei ole voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Keski-Suomen maakuntakaava ja Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on tuotu pääosin asianmukaisesti esiin kaava-aineistossa.

Toisin kuin kaavaselostuksessa esitetään, Niemisjärveä ei ole osoitettu Keski-Suomen maakuntakaavoissa palvelukeskukseksi. Keski-Suomen liitto kuitenkin jakaa kaavaselostuksessa esitetyn arvion, että Niemisjärven kehittämistä tukee sen sijainti valtatie 9 varrella.

Keski-Suomen liitolla ei ole muuta huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

Vastine: Kaavaselostuksen kuvaus Niemisjärven osalta maakuntakaavojen suhteen on tarkistettu.

2.5 Elinvoimakeskus 19.3.2026

1.1.2026 alkaen Keski-Suomen ELY-keskuksen tehtävät on jaettu Keski-Suomen elinvoimakeskukseen, valtakunnalliseen lupa- ja valvontavirastoon, julkisen henkilöliikenteen järjestämisen osalta liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin sekä tiettyjen keskitettävien tehtävien osalta (tulvariskit, alimmat suositeltavat rakentamiskorkeudet, patojen vaikutusalueet, vesihuollon järjestäminen, kalatalouskysymykset) muihin elinvoimakeskuksiin.

Hankasalmen kunta on pyytänyt Keski-Suomen elinvoimakeskukselta lausuntoa Niemisjärven asemakaavan muutosluonnoksesta Vuokonmaan alueella.

Elinvoimakeskus lausuu ehdotuksesta oman toimivaltansa osalta. Keski- Suomen elinvoimakeskus toimii myös alueellisena toimivaltaisena tieviranomaisena 1.1.2026 alkaen Keski-Suomen maakunnan alueella.

Lausunto

Valtatiehen sekä KL-1 ja TY- kortteleihin liittyvä kaavanosa

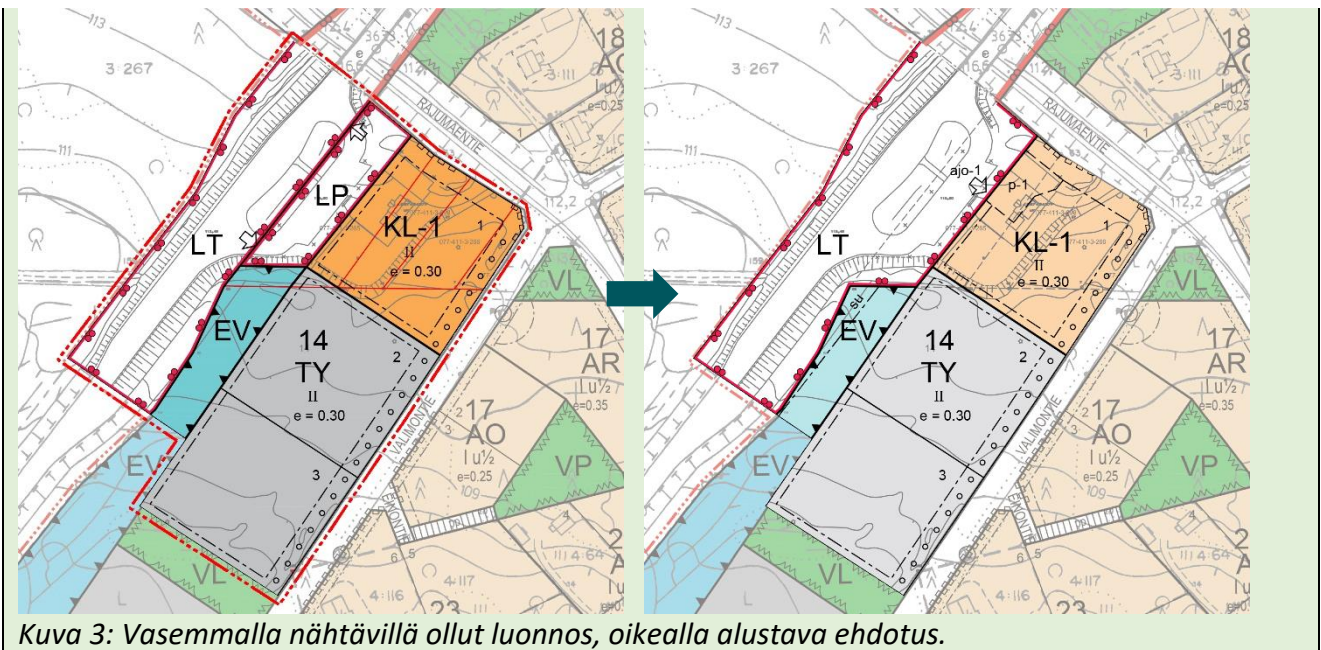
Keski-Suomen elinvoimakeskus on hakenut loppuvuonna 2025 tilusjärjestelytoimituksen ja erillinen pysäköintialueen kiinteistö on toimituksella liitetty osaksi valtatiekiinteistöä. Kiinteistön osa on kunnan kanssa sovittu kaavoitettavaksi liikennerakennusten korttelialuetta kaavaluonnoksessa esitetyllä tavalla. Valtatien osaksi edelleen jäävä maantiealue sisältäen P-alueen tulee asemakaavassa merkitä käyttötarkoituksensa mukaisesti kokonaan merkinnällä LT (maantien alue). Maantiealueelle ei voida käyttää merkintää kaavaluonnoksen mukaista merkintää LP. LT-alueen sisäisiin liittyviin ajoradalta P-alueelle ei myöskään merkitä liittymänuolia.

Valtatien tiealueesta osa on asemakaavassa osoitettu EV-alueeksi. Elinvoimakeskus korostaa, että muut valtatie osat paitsi KL-1 kortteliin sovittu maantienosa, tulee kaavoittaa liikennealueeksi. Lisäksi osa valtatie suoja-alueesta ulottuu EV-alueelle, joten asemakaavaan tulee sille kohdin merkitä su-merkintä 30 metrin päähän ajoradan keskilinjasta.

Kaavaselostuksessa on esitetty KL-1 kortteliin liittyvä viitesuunnitelma, joka ei kuitenkaan vastaa kaavassa esitettyjä määräyksiä mm. läpiajon estämisen osalta. Elinvoimakeskus pitää tärkeänä, että viitesuunnitelma päivitetään kaavaehdotuksen mukaiseksi ja esitetään ehdotusvaiheen kaavaselostuksessa. Viitesuunnitelmassa tai alueen asemapiirroksessa tulee varmistaa, että läpiajo kiinteistön kautta valtatieltä katuverkkoon estyy ja korttelin toimintojen edellyttämät huoltokuljetukset ja tavarantoimitukset toteutetaan katuverkon kautta. Asemakaavaan tulee merkitä rajoitettu kulkuyhteysmerkintä P-alueelta yksityiselle pysäköintialueelle esimerkiksi liittymänuolella. Merkintään liittyvät rajoitukset tulee tarkentaa myös kaavamääräyksellä.

Vastine: LP – alue on muutettu LT- alueeksi. LT-alueelta osoitetaan liittymänuoli KL-1 – kortteliin sijoittuvalle p-1 – pysäköimispaikalle. Kaavamääräyksiin rajoitetaan kulkumahdollisuus vain LT-alueen ja p-1 – alueen välillä. Läpikulkumahdollisuus LT-alueen ja katualueiden välillä korttelialueen kautta estetään. EV-alueelle on merkitty maantien suoja-alue (su). Kaavakartalle on lisätty pyöräpaikkojen mitoitusmääräys.

Liikerakennuksen viitesuunnitelma on päivitetty kaavaselostuksessa.

Elinvoimakeskus toteaa lisäksi, että kaavaselostusta tulee vielä täydentää liikenteellisten vaikutusten arvioinnilla, jossa tuodaan esiin korttelin arvioidut liikennetuotokset, liikenteen jakautuminen valtatie ja katuverkon osalta sekä saapuvan ja lähtevän liikenteen suuntautuminen ja arvioidaan näiden pohjalta vaikutukset liittymiin ja maantie- sekä katuverkkoon.

Vastine: Kaavaselostusta on täydennetty liikenteellisten vaikutusten arvioinnilla.

Lisäksi elinvoimakeskus korostaa, että KL- ja TY-korttelien toiminnot tulee suunnitella perustuen katuverkon yhteyksiin ja myös KL-korttelissa pääosa pysäköintialasta tulee varata katuverkon kautta alueelle saapuville asiakkaille, myös pyöräilijät huomioiden.

Asemakaavan mahdollistamista muutoksista alueella elinvoimakeskus toteaa vielä, että kiinteistömuutokset edellyttävät muutoksia alueen valaistukseen ja sähkökeskukseen, joiden siirroista ja mahdollisesta kustannusjaosta tulee vielä sopia erikseen.

Vastine: Kirjataan tiedoksi kaavaselostuksen kohtaan ”kaavan toteuttaminen”.

Ratasuunnitelmaan liittyvä kaavan osa

Osuuskuntatie on asemakaavassa esitetty merkinnällä LT, maantieliikenteen alue. Elinvoimakeskus korostaa, ettei Niemisjärven asemakaava-alueelle sijoitettavia maantietä 6403 (Koulunmäentie), 6411 (Eenokintie) ja 6183 (Niemisjärventie, Palosenmäentie) voida katsoa enää alueidenkäyttölain (132/1999) 83§:n mukaisiksi pääasiallisesti muuta kuin paikallista liikennettä välittäviksi teiksi, joille voisi osoittaa asemakaavoissa maantien liikennealuetta. Näin ollen kaikki em. tiet tulee asemakaavoissa ja niiden muutoksissa osoittaa katualueina.

Niemisjärven taajaman lounaisosan asemakaavan muutosta ja laajennusta laadittaessa 2002 on ollut voimassa vielä maankäyttö- ja rakennuslain mukainen siirtymäaika (2000-2010), jolloin vanhoja LYT-merkintöjä ei ole tarvinnut vielä päivittää silloisen maankäyttö- ja rakennuslain vastaavan 83§:n mukaisesti, minkä vuoksi asemakaavassa on vielä käytetty LYT- merkintää.

Elinvoimakeskus tältä osin toteaa, että asemakaavassa liikennealueena osoitettu Osuuskuntatie ei ole nykyisellään maantie. Kyseinen yhteys on kuitenkin ratasuunnitelmassa esitetty parannettavaksi yhdystien 6183 uudeksi linjaukseksi johtuen radan tasoristeyksen korvaamisesta Niemisjärven alkukulkusillalla. Koska yhdystie 6183 on kokonaisuudessaan maantie, jolle ei voida asemakaavoissa enää osoittaa liikennealuetta, tulee asemakaavassa esitetty uusi linjaus ja sen jalankulku- ja pyörätie

asemakaavoittaa ja toteuttaa katuna. Elinvoimakeskus on neuvotellut asiasta Väyläviraston ratasuunnittelun kanssa, koska vastaavat muutokset tulee tehdä myös ratasuunnitelmaan ennen sen hyväksymistä. Samalla tulee varmistaa, että katualue osoitetaan asemakaavamuutoksessa ratasuunnitelman mukaiselta nollapaalulta asti, mikä on hieman laajempi kuin kaavaluonnoksen mukainen rajaus.

Liittymänuolista elinvoimakeskus toteaa, että kaavarajauksen ulkopuolelle ei tule esittää liittymänuolia, koska ne eivät kaavan yhteydessä vahvistu. Nuolimerkintä tarkoittaa liittymää liikennealueelta ulkopuoliseen maankäyttöön eli liittymänuoli esitetään liikennealueen sisältä ulospäin.

Katualueen rajalla käytetään ainoastaan liittymäkieltomerkintää.

Elinvoimakeskus korostaa myös asemakaavamuutoksen rajausta laajemmin, että yhdysteillä voimassa olevan asemakaavan merkinnät (LYT/LT) ovat liikenneverkon osalta vanhentuneita ja maantiet tulee jatkossa päivittää asemakaavaan katualueina. Olemassa olevien maantieosuuksien varsinainen hallinnollinen muutos ei tapahdu kaavan merkinnällä vaan vasta elinvoimakeskuksen kuntoonpanotoimenpiteiden jälkeen tehtävällä kadunpitopäätöksellä. Kuntoonpano ja hallinnollinen muutos toteutetaan tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina, joista sovitaan kunnan kanssa erikseen.

Vastine: Osuuskuntatien ja maantie 6183:n hallinnollista luokitusta sekä ratasuunnitelman mukaisen ratkaisun yhteensovittamista on käsitelty kunnan, Väyläviraston ja Keski-Suomen elinvoimakeskuksen kanssa 23.3.2026 pidetyssä neuvottelussa. Asian on todettu vaativan vielä tarkentavaa viranomaistyötä ennen lopullista ratkaisua.

Osuuskuntatien alueen kaavallinen ratkaisu ja liikennejärjestelyt pidetään odottavassa tilassa Väylävirastolta saatavaa tarkempaa ohjausta varten.

Kaavaehdotusta tarkistetaan viranomaisyhteistyön etenemisen jälkeen siten, että lopputulos on yhteensopiva sekä ratasuunnitelman että hallinnollisten päätösten kanssa.

2.6 Väylävirasto 20.3.2026

Väylävirasto on tutustunut asemakaavaluonnokseen ja antaa lausuntonsa rautateiden näkökulmasta.

Suunnittelualueeseen sisältyy kaksi muutosaluetta, joista toinen muutoskohde on Niemisjärven taa-jaman lounaisosassa sijaitseva Osuuskuntatien alue, joka liittyy Väyläviraston käynnissä olevaan ratasuunnitelmahankkeeseen. Tältä osin asemakaavan tavoitteena on tarkistaa liikennealueiden rajauksia ja tarpeita liittyen radan perusparantamiseen ja tasoristeyksen poistoon. Lisäksi kaavatyössä tarkastellaan telemaston sijoittamista alueelle. Toinen muutoskohde on ravintola Grill Roomin rakennuspaikka. Asemakaavan muutoksen kohteena olevien suunnittelualueiden yhteiskoko on noin 4 hehtaaria.

Ratasuunnitelma ja tasoristeyksen poisto

Ratasuunnitelmassa on kyse Jyväskylä-Pieksämäki-rataosuuden perusparannuksesta, jonka päätavoitteena on liikenneturvallisuuden parantaminen poistamalla tasoristeyksiä. Nyt nähtävillä oleva asemakaavaluonnos liittyy Pieksämäki-Haapamäki-radalla sijaitsevaan Pertin tasoristeyksen poistoon. Tasoristeys korvataan siirtämällä nykyisen maantien linjausta n. 400 metriä lounaaseen, jossa se alittaa radan uudella alikulkusillalla. Asemakaavaluonnos vastaa ratasuunnitelmassa esitettyä ratkaisua.

Maanteitä koskien toimivaltainen viranomainen on Hankasalmen alueella Keski-Suomen elinvoimakeskus. Väylävirasto kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että kaavaratkaisussa ja

ratasuunnitelmassa on esitetty Osuuskuntatie maantienä (asemakaavassa merkintä LT). Alueidenkäyttölain 83 §:ssä säädetään siitä, milloin maanteitä on mahdollista osoittaa asemakaavoissa maanteinä. Hankkeen yhteydessä on tarpeen tarkastella maantien 6183 hallinnollista luokkaa suunnittelun kohteena olevalta alueelta, ja sen vaikutusta asemakaavaluonnokseen ja ratasuunnitelmaan nähden

Väylävirastolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavaluonnoksesta.

Vastine: Osuuskuntatien ja maantie 6183:n hallinnollista luokitusta sekä ratasuunnitelman mukaisen ratkaisun yhteensovittamista on käsitelty kunnan, Väyläviraston ja Keski-Suomen elinvoimakeskuksen kanssa 23.3.2026 pidetyssä neuvottelussa. Asian on todettu vaativan vielä tarkentavaa viranomaistyötä ennen lopullista ratkaisua.

Osuuskuntatien alueen kaavallinen ratkaisu ja liikennejärjestelyt pidetään odottavassa tilassa Väylävirastolta saatavaa tarkempaa ohjausta varten.

Kaavaehdotusta tarkistetaan viranomaisyhteistyön etenemisen jälkeen siten, että lopputulos on yhteensopiva sekä ratasuunnitelman että hallinnollisten päätösten kanssa.

3 MIELIPITEET

Kaavaluonnoksesta ei jätetty mielipiteitä.

4 YHTEENVETO

Valmisteluvaiheen kuulemisen aikana kaavaluonnoksesta saatiin kuusi lausuntoa, mielipiteitä ei jätetty. Lausuntojen perusteella kaava-aineistoa on tarkistettu ja täydennetty seuraavasti:

- Kaavaselistusta on täydennetty arkeologista kulttuuriperintöä koskevilla tiedoilla sekä tarkistettu maakuntakaavaan liittyviä kuvauksia.
- Luonto- ja vesistövaikutusten osalta kaavamääräyksiä on täsmennetty erityisesti hulevesien hallinnan osalta siten, että tonttikohtainen viivytyks, imeytys ja esikäsitteily ovat velvoittavia, ja kaavaselistuksessa on täsmennetty vaikutusten arviointia Natura-alueen läheisyydessä.
- Maaperän osalta kaavakartalle on lisätty mahdollisesti pilaantunutta maata koskeva merkintä ja määräys.
- Liikenteeseen liittyen kaavakarttaa on tarkistettu valtatie ja pysäköintialueiden merkintöjen osalta, polkupyöräpysäköintiä koskevia määräyksiä on lisätty, viitesuunnitelmaa on päivitetty ja kaavaselistusta on täydennetty liikenteellisten vaikutusten arvioinnilla.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivitetty viranomaistahojen nimikkeiden osalta.

Ratasuunnitelmaan ja Osuuskuntatien hallinnolliseen luokitukseen liittyen on todettu, että kaavaratkaisu edellyttää edelleen tarkentavaa viranomaisyhteistyötä Väyläviraston ja Keski-Suomen elinvoimakeskuksen kanssa, minkä vuoksi **Osuuskuntatien alueen kaavallinen ratkaisu pidetään tältä osin odottavassa tilassa ja kaavaehdotusta tarkistetaan viranomaisyhteistyön etenemisen jälkeen. Grill Roomin alueen osalta kaava etenee tehdyin muutoksin ja täydennyksin ehdotusvaiheeseen ennen Osuuskuntatien aluetta.**